

แนวทางการพัฒนาของวงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลระดับชาติ*

Guidelines for the Development of the National

Award-Winning Marching Band

¹ถวัลย์ชัย สวนมณฑา และ ณรงค์รัชช วรรณมิตรไมตรี

¹Tawanchai Suanmonta and Narongruch Woramitmitree

¹วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹College of Music, Mahasarakham University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: tuy617@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการบรรเลงวงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลระดับชาติ และ 2) เสนอแนวทางการพัฒนาการบรรเลงของวงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลระดับชาติ วิเคราะห์กระบวนการฝึกซ้อมการบรรเลงของวงโยธวาทิตรางวัลชนะเลิศระดับชาติ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญวงโยธวาทิต ครูผู้ฝึกซ้อมวงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับชาติ ตั้งแต่ พ.ศ. 2549-2559 จำนวน 6 โรงเรียน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลเชิงเนื้อหาที่ได้ มาทำการวิเคราะห์และสรุปสังเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของกระบวนการบรรเลงวงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับชาติมี 3 ประเด็น 1) นักเรียนขาดพื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี 2) การบรรเลงบทเพลงตามเครื่องหมายการควบคุมลักษณะเสียง ไม่ถูกต้อง 3) วงโยธวาทิตขาดการดำเนินการอย่างมีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง แนวทางการพัฒนาการบรรเลงวงโยธวาทิตประกอบด้วย 1) การฝึกกลมและการนำลมไปใช้กับเครื่องดนตรี 2) การปฏิบัติเครื่องดนตรีตามเครื่องหมายการควบคุมลักษณะเสียง 3) โครงการพัฒนางวงโยธวาทิตเพื่อการประกวด

คำสำคัญ: วงโยธวาทิต; การพัฒนา; รางวัลระดับชาติ; โครงการ

Abstract

This research aims to 1) Study the problem of performing the marching band that has received national awards. 2) To propose the development of a national award-winning marching band analysis of the performance exercises of the national award-winning marching band data collected by interviewing a marching band 2006-2016 expert 6 National Award-winning marching band practitioners. Using the method of analyzing data using qualitative

*Received January 27, 2021; Revised March 8, 2021; Accepted March 26, 2021

research. By using the information obtained to analyze and summarize the content synthesis and presenting in a descriptive way.

The research results were found that problems in the process of performing the national award-winning marching band consist of 3 issues. 1) The students lack the basics of musical instrument performance. 2) Playing music according to the sound characteristic control mark (Articulation) is not correct. 3) The marching band lacks a systematic action.

Guidelines for the development of marching bands consist of 1) Breathing Exercises and wind applying to musical instruments, 2) Instrument performance according to the sound characteristic control mark. (Articulation) 3) A project to develop a marching band for the contest.

Keywords: military band; development; national military band; project

บทนำ

แนวทางการพัฒนาถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้เยาวชนของชาติได้เรียนรู้ให้มีศักยภาพการใช้องค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหาและมีการจัดกิจกรรม เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพของความสามารถของตนเอง โดยอาศัยความตั้งใจ ความมุ่งมั่น ความพากเพียรที่จะพัฒนาตนเองให้ประสบผลสำเร็จ

การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการให้นักเรียนที่เป็นเยาวชนของชาติ ได้เรียนรู้ในระดับสูงขึ้นและการวางแผนอาชีพในอนาคต จูงมูงหมายของการจัดการศึกษาในระดับนี้มุ่งให้นักเรียนมีความรู้ทางด้านวิชา และวิชาชีพเหมาะสมกับวัยความต้องการและความสนใจตลอดจนความถนัดของแต่ละบุคคล (Department of Subject, 2008) ดนตรีเป็นวิชาที่ว่าด้วยความถนัดของแต่ละบุคคล แต่สามารถฝึกฝนจนเกิดความชำนาญได้ วงโยธวาทิตเป็นวงดนตรีที่เล่นรวมกันได้รับการเผยแพร่การวงดนตรีทางตะวันตก ประกอบด้วยเครื่องดนตรี 3 ประเภทได้แก่ เครื่องลมไม้ เครื่องลมทองเหลือง เครื่องตีประกอบจังหวะ นอกจากจะใช้ในการกิจการของทหารแล้ว ปัจจุบันเป็นที่นิยมในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา (Suanmontha, 2004)

การประกวดวงโยธวาทิตในประเทศไทยมีประกวดติดต่อกันทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 ถึงปัจจุบัน มีหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ความสำคัญในการจัดการประกวดเพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถทางด้านดนตรีและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกด้านดนตรีอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งส่งเสริมให้มีระเบียบวินัยมีความสามัคคีในหมู่คณะ ทุกปีจะมีวงโยธวาทิตจากทั่วประเทศมาประกวด โดยมีวงโยธวาทิตเพียงวงเดียวที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ แสดงว่าจะต้องเป็นวงโยธวาทิตที่มีคุณภาพดีที่สุด (Kanjanahut, 2019) ได้กล่าวว่า การฝึกซ้อมดนตรีเป็นการจัดกิจกรรมนำความรู้ทางดนตรีกับทักษะดนตรีมาเชื่อมโยงกัน โดยผ่านการฝึกซ้อมอย่างมีขั้นตอนจนสามารถพัฒนาการบรรเลงให้มีคุณภาพได้ ทำอย่างไรจะทำให้วงมีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่คณะกรรมการการประกวดได้ตั้งเกณฑ์ไว้

Bodergaven and Wilson (1970) ได้กล่าวว่า ผู้อำนวยเพลงส่วนใหญ่แล้วมักจะมีวัตถุประสงค์ในการซ้อมที่สำคัญเสมอ เพื่อเป็นทิศทางในการซ้อมให้นักดนตรีจะช่วยให้เนื้อหาในการฝึกซ้อมและรูปแบบการฝึกซ้อมมีเป้าหมายที่ชัดเจน เมื่อการบรรเลงเสร็จสิ้นแล้วพบว่านอกจากนักดนตรีสามารถบรรเลงบทเพลงได้อย่างไพเราะแล้ว สิ่งที่ได้รับควบคู่กันมาด้วยคือ การได้พัฒนาทักษะจากการฝึกซ้อมในด้านต่างๆ เช่น การหายใจ การควบคุมคุณภาพเสียง ความดังเบา การรักษาจังหวะการเล่นร่วมกับผู้อื่นทุกอย่างเกิดขึ้นจากการฝึกซ้อม รวมถึงวิธีการฝึกซ้อมที่ชัดเจน วงโยธวาทิตเป็นวงดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมเป็นหลัก จึงต้องมีการฝึกทักษะการใช้ลมกับเครื่องดนตรี ซึ่งการฝึกแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน 1) การฝึกซ้อมเทคนิค 2) การฝึกซ้อมบทเพลง 3) การลมที่ใช้กับเครื่องดนตรี (Sutthichit, 2017) กล่าวถึงการฝึกซ้อมดนตรี การฝึกซ้อมประจำวันจะต้องฝึกวิธีการใช้ลม และฝึกซ้อมเทคนิคเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องของแต่ละคน โดยใช้แบบฝึกหัดที่เหมาะสม สอดคล้องกับ Kanjanahut (2019) และ Potavanich (2019) การพัฒนาแบบฝึกหัดครูผู้สอนสามารถศึกษาจากตำรา แล้วจัดทำแบบฝึกหัดเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียน อีกทั้งจัดโครงการให้มีกิจกรรมพัฒนาทักษะการบรรเลงจะทำให้ให้นักเรียนมีทักษะการบรรเลงดนตรีที่มีประสิทธิภาพ ดนตรีเป็นวิชาทักษะต้องฝึกซ้อมซ้ำๆ บ่อยๆ เริ่มจากช้าๆ แล้วเพิ่มความเร็วขึ้น การฟังเสียงจากต้นแบบที่ผลิตเสียงได้คุณภาพมีความสำคัญ เพราะดนตรีเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องเสียง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของวิธีการฝึกซ้อม อยากรู้ ดูประเด็นข้อเรื่องเป็นหลักๆ การจัดกิจกรรมเสริมตามโครงการเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีความรู้ มีทักษะการบรรเลงดนตรีให้ได้คุณภาพจนประสบผลสำเร็จในการประกวดระดับชาติ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาของวงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับชาติ เพื่อเป็นรูปแบบในการพัฒนาของวงโยธวาทิตในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบรรเลงวงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลระดับชาติ
2. เพื่อเสนอแนวการพัฒนาของวงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลระดับชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualities Research) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นำข้อมูลมาสังเคราะห์มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตและการวิเคราะห์สภาพปัญหาของการฝึกซ้อมที่มุ่งเน้นการพัฒนางวงโยธวาทิต

ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และแบบสังเกต สำหรับสัมภาษณ์ครูผู้ควบคุม/หรือครูผู้ฝึกสอนวงโยธวาทิตเพื่อทราบปัญหา ขั้นตอน เทคนิค วิธีการฝึกซ้อมการพัฒนาวงโยธวาทิตและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกวดวงโยธวาทิต จากนั้นเชิญผู้เชี่ยวชาญด้าน

วงโยธวาทิตจำนวน 5 คนตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อหาค่า IOC การตรวจสอบค่าเฉลี่ย IOC = 0.8 (ค่าเฉลี่ย IOC ต้องได้มากกว่า 0.60)

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ครูผู้ควบคุมหรือครูผู้ฝึกซ้อมวงโยธวาทิตจำนวน 2 คน ซึ่งมีทั้งหมด 6 วง ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับชาติ โดยแบ่งออกเป็นประเภทวงนั้บรรเลงจำนวน 3 วง ประเภทวงโยธวาทิตดนตรีสนามจำนวน 3 วง รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 12 คน

ขั้นตอนที่ 4 เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านวงโยธวาทิตจำนวน 5 คน มาสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อชี้แนะวิธีการจัดกิจกรรม การฝึกซ้อมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนางวงโยธวาทิต

ขั้นตอนที่ 5 นำข้อมูลมา วิเคราะห์ /สังเคราะห์ สรุปผล แล้วนำเสนอแนวทางการพัฒนางวงโยธวาทิต

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของวงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลระดับชาติ ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนที่บรรเลงอยู่ในวงโยธวาทิตมีปัญหาสำคัญคือนักเรียนไม่รู้วิธีการนำลมไปใช้กับเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต 2. นักเรียนบรรเลงเครื่องดนตรีไม่ถูกต้องตามเครื่องหมายการควบคุมลักษณะเสียง (Articulation) และเทคนิค (Technique) ได้แก่ เครื่องหมายเนเจอร์รัล (Natural) เครื่องหมายเทนนูโต (Tenuto) เครื่องหมายสตักกาโต้ (Staccato) และเครื่องหมายมอร์กาโต้ (Morcato) ซึ่งจะมีผลทำให้บทเพลงที่บรรเลงไม่มีความไพเราะ 3. วงโยธวาทิตมีการฝึกซ้อมอยู่เป็นประจำและมีเป้าหมายส่งวงโยธวาทิตเข้าประกวดระดับชาติทุกปีแต่บางปีไม่ประสบความสำเร็จเพราะขาดวิธีการและโครงการที่มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบรรเลงวงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลระดับชาติ ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาการบรรเลงวงโยธวาทิต ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) การฝึกการควบคุมลมเพื่อนำไปใช้กับเครื่องดนตรีได้อย่างถูกต้อง 2) การปฏิบัติเครื่องดนตรีตามเครื่องหมายการควบคุมลักษณะเสียง 3) การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนางวงโยธวาทิต

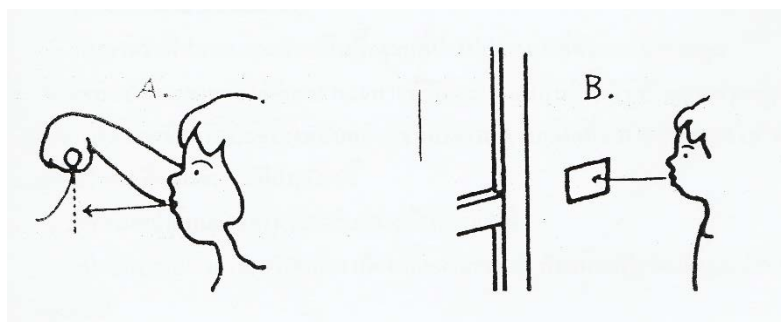
ขั้นตอนที่ 1 การฝึกการควบคุมลมเพื่อนำไปใช้กับเครื่องดนตรีได้อย่างถูกวิธี การควบคุมลมเพื่อนำไปใช้กับเครื่องดนตรี การควบคุมลมถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในการฝึกทักษะการเล่นเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass) เพราะหากเราสามารถบังคับลมที่เกิดจากการหายใจเข้าและออกไว้ได้ ทั้งด้านปริมาณของลม ที่สามารถกักเก็บไว้ได้ในช่องท้อง และความสามารถในการควบคุมให้ลมนั้น ให้พุ่งออกไปเร็วหรือช้าตามต้องการ ผู้ฝึกก็จะสามารถสร้างเสียงที่มีคุณภาพตามที่ต้องการได้ ท้องเป็นส่วนสำคัญในการควบคุมลม เมื่อผู้ฝึกทำการหายใจเอาลมเข้าสู่ร่างกาย ส่วนที่ใช้ในการกักเก็บลมไว้เพื่อใช้ในการเป่าก็คือส่วนท้อง จากนั้นเมื่อต้องการเป่าลมออกก็ต้องใช้กล้ามเนื้อส่วนหน้าท้องในการบังคับ บีบลมให้ออกจากส่วนท้องผ่านไปยังคอ แล้วจึงเข้าสู่เครื่องดนตรีต่อไป การฝึกฝนการใช้ท้องในการควบคุมลมจึงเป็นสิ่งสำคัญความแข็งแรงของกล้ามเนื้อบริเวณหน้าท้อง เป็นสิ่งที่ผู้ฝึกต้องหมั่นฝึกฝนอยู่เสมอ เพราะการใช้กล้ามเนื้อบริเวณหน้าท้องในการบังคับให้ลมออกมาเร็วหรือช้า มีผลต่อความดังเบาของเสียงที่เป่าออกมา นอกจากนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับปอด ลักษณะการหายใจเข้าสู่ปอด เป็นการหายใจปกติของมนุษย์อยู่แล้ว ดังนั้นการเป่าเครื่องดนตรีจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ใน

การใช้ปอด ร่วมกับการหายใจ เพื่อให้ร่างกายมีลมที่จะใช้ในการเป่าเครื่องดนตรี การฝึกการใช้ปอดเพื่อเป็นการเพิ่มความจุของลมในขณะหายใจเข้า โดยต้องเก็บลมไว้ที่ท้องและปอด เพื่อให้ได้ปริมาณมาก ก็ควรมีการฝึกฝนร่างกาย เพื่อเพิ่มขนาดความจุของปอดให้ใหญ่ขึ้น โดยการออกกำลังกาย เพื่อให้ปอดทำงานมากขึ้นจนขยายขนาดขึ้นนั้น การฝึกเครื่องเป่า ก็เช่นกัน ก็ต้องมีการฝึกในเรื่องการขยายปอดนี้เช่นกัน อาจทำในรูปแบบของการออกกำลังกายควบคู่ไปกับการฝึกหายใจแบบเป็นจังหวะก็ได้ แต่ในการเป่าเครื่องดนตรีนั้น การใช้ปอดเป็นการกักเก็บลมเพื่อนำมาใช้ในการเป่าเท่านั้น ไม่ควรใช้ปอดในการเก็บลมและเป่าเพียงส่วนเดียว เพราะทำให้ได้ปริมาณลมที่น้อยจนไม่สามารถเป่าเครื่องดนตรีได้ดี แต่ควรใช้ทั้งส่วนท้องกระบังลมและปอดในการกักเก็บ และดันลมออกมา เพื่อเป่าเครื่องดนตรี โดยทั้ง 3 ส่วน ต้องทำงานอย่างสัมพันธ์กัน และที่สำคัญต้องไม่เกร็ง แต่ต้องกระทำอย่างเป็นธรรมชาติผ่อนคลายจึงจะสามารถเป่าเครื่องดนตรีประเภทนี้ได้ดีขึ้น

การฝึกการควบคุมเป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนจะได้วิธีนำลมไปใช้กับเครื่องดนตรี ผู้ฝึกต้องควรฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอในตอนแรกๆของการฝึกจะรู้สึกเหนื่อยและอ่อนเพลีย เพราะร่างกายทำงานหนักขึ้น จึงจำเป็นต้องฝึกอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องและมีขั้นตอน เพื่อให้วิธีที่ทำงานประสานกันได้เป็นอย่างดี แบบฝึกหัดการควบคุมลม (ผ่านการเป่ากระดาษ) มี 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้มือทั้งสองข้างจับกระดาษขนาด B5 ยกสูงขึ้นระดับหน้าตัวเอง เป่าลมไปที่กระดาษ พยายามรักษาระดับของกระดาษที่ปลิว ให้คงที่หรืออยู่นิ่งในระดับเดิม โดยพยายามควบคุมแรงดันของลมที่กระทบกระดาษ ฝึกเป่าให้กระดาษอยู่นิ่งในระดับที่ต้องการให้นานที่สุด อาจใช้การนับจังหวะเป็นตัวกำหนดระยะเวลา และควรทำให้ได้ระยะเวลาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ขั้นที่ 2 ยืนหันหน้าเข้ากระดานดำ หรือฝาผนังที่มีความเรียบ นำกระดาษขนาด 4x4 นิ้ว มาทาบบนกระดานดำหรือผนัง ให้ตรงกับระดับริมฝีปาก เป่าลมไปที่กระดาษเช็ดหน้า แล้วค่อยๆปล่อยมือที่จับกระดาษออก เป่าลมด้วยแรงดันลมที่สม่ำเสมอ โดยไม่ให้กระดาษหล่นลงมา ฝึกเป่าให้กระดาษนิ่งอยู่ในระดับที่ต้องการให้นานที่สุด อาจใช้การนับจังหวะเป็นตัวกำหนดระยะเวลา และควรทำให้ได้ระยะเวลาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ภาพประกอบ 1 วิธีการฝึกเป่ากระดาษ

ที่มา (Suanmontha, 2004)

การควบคุมลมเป็นสิ่งที่สำคัญ ควรมีการฝึกฝนอย่างเป็นประจำ เพื่อช่วยในการทำงานของร่างกาย ส่วนที่ใช้ควบคุมลม ได้ทำงานร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติ ก็จะเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้การฝึกเป่าเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติเครื่องดนตรีตามเครื่องหมายการควบคุมลักษณะเสียง การควบคุมลักษณะเสียง และเทคนิค (Technique) การปฏิบัติเครื่องดนตรีตามเครื่องหมายและการควบคุมลักษณะเสียง การเล่นเครื่องดนตรีจะต้องรู้จักชื่อ ลักษณะและวิธีการปฏิบัติ ได้แก่ ลักษณะเครื่องหมายชื่อว่า เนเจอร์ล (Natural) การปฏิบัติ โน้ตปกติไม่มีเครื่องหมายใดๆ กำกอบอยู่ให้เป่าเป็นค่าตัวโน้ตเป็นตัวออกจากกันและให้ทางเสียงเบาลงเล็กน้อย เรียกว่าลักษณะเครื่องหมาย เทนุโต้ (Tenuto) การปฏิบัติให้เป่าเต็มค่าตัวโน้ตทางเสียงไม่เบาลง เรียกว่าลักษณะเครื่องหมาย สตะกาโต้ (Staccato) การปฏิบัติให้แยกเสียงออกจากกันทำให้ค่าตัวโน้ตเป็นครึ่งหนึ่งของตัวโน้ต ลักษณะเครื่องหมาย มาร์คาโต้ (Marcato) การปฏิบัติเน้นเสียง กระแทรกเสียงที่มีความดังกว่าเครื่องหมายกำหนด ทั้งหมดเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการบรรเลงวงโยธวาทิต เป็นพื้นฐานการฝึกซ้อมทั้งนี้ต้องบรรเลงให้ถูกต้องตามเครื่องหมายกำหนดและเกิดความชำนาญ เมื่อนำไปใช้กับบทเพลงที่ประกวดจะทำให้มีเสียงที่ได้คุณภาพ บทเพลงมีความไพเราะน่าฟัง

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนางวงโยธวาทิต การจัดทำโครงการพัฒนางวงโยธวาทิตเพื่อการประกวด มีจุดมุ่งหมายให้ วงโยธวาทิตที่จะเข้าร่วมการประกวด จะต้องดำเนินการ ใน ระยะเวลา 1 ปี คือ จะต้องจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการประกวดจำนวน 6 กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมพื้นฐานนักเรียนวงโยธวาทิต กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมฝึกซ้อมหลังเวลาเรียน กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมฟิสิกส์น้อง กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมบรรเลงคอนเสิร์ต กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมฝึกซ้อมแบบเข้มข้นก่อนการประกวด กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมเข้าร่วมการประกวดวงโยธวาทิตระดับชาติ กิจกรรมจะประกอบด้วยวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน และผลที่คาดว่าจะได้รับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมพื้นฐานนักเรียนวงโยธวาทิต วัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเรื่อง วงโยธวาทิต 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกการใช้ลม ฝึกการเดินแถวเบื้องต้นได้ 3) เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เรื่องทฤษฎีโน้ตสากล และสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีที่บรรเลงอยู่ในวงโยธวาทิต ตามความถนัดได้ 1 ชั้น

การดำเนินงาน 1) จัดกิจกรรมโดยเน้นทักษะความรู้เบื้องต้น โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเครื่องลมไม้ กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง กลุ่มเครื่องตีประกอบจังหวะ โดยมีผู้รับผิดชอบประจำกลุ่ม 2) จัดกิจกรรมโดยเน้นทักษะปฏิบัติ ได้แก่ การฝึกลมเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติ การเป่ากำพวด (Mouth Piece) และวิธีการจับไม้กลอง โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มเครื่องลมไม้ กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง กลุ่มเครื่องตีประกอบจังหวะ โดยมีผู้รับผิดชอบประจำกลุ่ม 3) จัดกิจกรรมโดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง โดยมีวิธีการฝึกซ้ำๆ ฝึกบ่อยๆ จนเกิดความชำนาญ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มเครื่องลมไม้ กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง กลุ่มเครื่องตีประกอบจังหวะ โดยมีผู้รับผิดชอบประจำกลุ่ม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ 1) นักเรียนมีความรู้ และ ความเข้าใจเรื่องวงโยธวาทิต 2) นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้ลม และการเดินแถวของวงโยธวาทิต 3) นักเรียนมีความรู้เรื่องทฤษฎีโน้ตสากล และสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีที่บรรเลงอยู่ในวงโยธวาทิตตามความถนัดได้ 1 ชั้น

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมฝึกซ้อมหลังเวลาเรียน วัดอุประสงค์ 1) เพื่อให้นักเรียนฝึกการใช้ลม กับเครื่องดนตรีที่เป็นพื้นฐานของการปฏิบัติ 2) เพื่อให้นักเรียนเล่นเครื่องดนตรีตามลำพังได้ 3) เพื่อให้นักเรียนเล่นเครื่องดนตรีเป็นกลุ่มได้

การดำเนินงาน 1) จัดกิจกรรมโดยเน้นปฏิบัติจริง โดยมีแผนการฝึกดังนี้ การออกกำลังกาย การฝึกลม การวอร์ม (Warm) กำพวด (Mouth Piece) ฝึกปฏิบัติตามลำพัง ฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม 2) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มเครื่องลมไม้ กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง กลุ่มเครื่องตีประกอบจังหวะ โดยมีผู้รับผิดชอบประจำกลุ่ม เน้นการปฏิบัติเครื่องดนตรีอย่างถูกต้องและมีคุณภาพ 3) กิจกรรมฝึกซ้อมหลังเลิกเรียนจะต้องจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ 15.30 – 17.00 เป็นประจำทุกวัน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ 1) นักเรียนได้ฝึกตามกระบวนการที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่องทุกวัน 2) นักเรียนฝึกเล่นดนตรีตามลำพังได้ 3) นักเรียนฝึกเล่นดนตรีเป็นกลุ่มได้

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมพี่สอนน้อง วัดอุประสงค์ 1) นักเรียนสามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ถูกต้องตามแบบแผน 2) นักเรียนสามารถเล่นเครื่องดนตรีตามต้นแบบ และแก้ไขปัญหาที่เล่นไม่ถูกต้องได้ 3) เพื่อมีบุคลากรที่มีความชำนาญในการเล่นเครื่องดนตรี

การดำเนินงาน 1) ประชุมรุ่นพี่ (ศิษย์เก่าวงโยธวาทิตที่มีประสบการณ์) วางกรอบการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรี 2) จัดกิจกรรมโดยเน้นปฏิบัติจริงโดยให้รุ่นพี่สอนวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรี และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติเครื่องดนตรี โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม 3 กลุ่ม กลุ่มเครื่องลมไม้ กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง กลุ่มเครื่องตีประกอบจังหวะ โดยมีรุ่นพี่รับผิดชอบประจำกลุ่ม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ 1) นักเรียนเล่นเครื่องดนตรีได้ถูกต้อง 2) นักเรียนได้รับการแก้ไขปัญหการเล่นเครื่องดนตรีที่ไม่ถูกต้อง 3) มีบุคลากรเพียงพอต่อการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรี

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมบรรเลงคอนเสิร์ต วัดอุประสงค์ 1) นักเรียนได้จัด การแสดง (Musicianship) ความสามารถทางด้านดนตรี 2) นักเรียนมีประสบการณ์ในการบรรเลงดนตรีและเข้าใจวรรณกรรม (Music Literature) ของบทเพลง 3) นักเรียนได้นำเทคนิคการปฏิบัติเครื่องดนตรีมาใช้ในการบรรเลงจริง

การดำเนินงาน 1) ครูและนักเรียนคัดเลือกบทเพลงเพื่อบรรเลงตามกิจกรรม 2) แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มเครื่องลมไม้ กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง กลุ่มเครื่องตีประกอบจังหวะ โดยมีผู้รับผิดชอบประจำกลุ่ม 3) ฝึกซ้อมบทเพลงร่วม ครูปรับเพลงให้มีความไพเราะ นักดนตรีรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองในวง 4) จัดการแสดงคอนเสิร์ต (Concert)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ 1) นักเรียนได้จัด การแสดง (Musicianship) ความสามารถทางด้านดนตรี 2) นักเรียนมีประสบการณ์ในการบรรเลงดนตรีและเข้าใจวรรณกรรม (Music Literature) ของบทเพลง 3) นักเรียนได้นำเทคนิคการปฏิบัติเครื่องดนตรีมาใช้ในการบรรเลงจริง

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมฝึกซ้อมแบบเข้มข้นก่อนการประกวด วัดอุประสงค์ 1) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจบทเพลงที่ใช้สำหรับการประกวด 2) นักเรียนได้พัฒนาการบรรเลงตามเทคนิคของเครื่องดนตรีอย่างมีประสิทธิภาพ 3) นักเรียนมีความพร้อมในการบรรเลงบทเพลงสำหรับการประกวดอย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงาน 1) ครูและนักเรียนร่วมจัดตารางกิจกรรมเข้าค่ายฝึกซ้อมเข้มก่อนการประกวด 2) จัดกิจกรรมฝึกซ้อมโดยเน้นทักษะปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ 3) การฝึกซ้อมบทเพลงสำหรับบรรเลงประกวด แบ่งออกเป็นดังนี้ การฝึกซ้อมบทเพลงสำหรับบรรเลงประกวดเป็นกลุ่มโดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม 1. กลุ่มเครื่องลมไม้ 2. กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง 3. กลุ่มเครื่องตีประกอบจังหวะ โดยมีผู้รับผิดชอบประจำกลุ่ม โดยเน้นความสมดุลของเสียง คุณภาพของเสียง ความดังเบาของเสียง เทคนิคเฉพาะเครื่องดนตรี การฝึกซ้อมบทเพลงสำหรับบรรเลงประกวดเป็นรวมวง โดยเน้นความสมดุลของเสียง คุณภาพของเสียง ความดังเบาของเสียง เทคนิคเฉพาะเครื่องดนตรี การบรรเลงรวมวง วรรณกรรม การแสดง

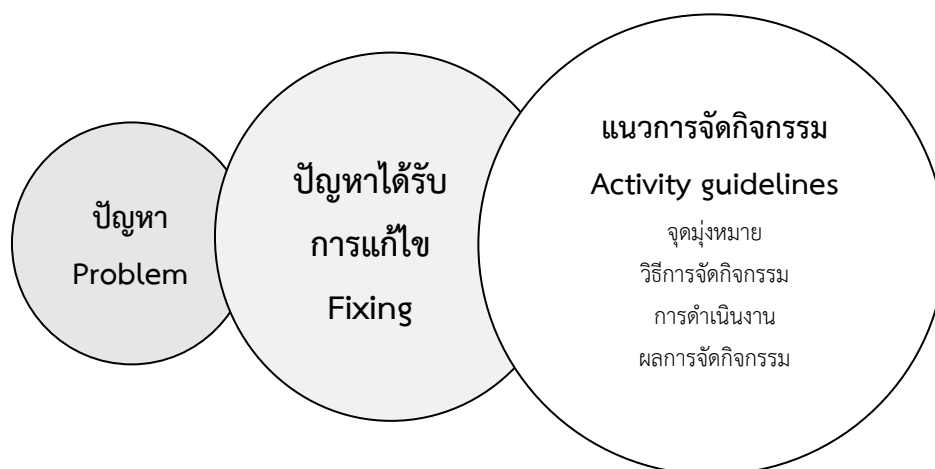
ผลที่คาดว่าจะได้รับ 1) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจบทเพลงสำหรับการบรรเลงประกวด 2) นักเรียนบรรเลงบทเพลงสำหรับการประกวดได้อย่างมีคุณภาพ

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมเข้าร่วมการประกวดระดับชาติ วัตถุประสงค์ 1) นักเรียนมีบรรเลงบทเพลงสำหรับการประกวดได้ตามแผนการซ้อมและมีคุณภาพเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการ 2) นักเรียนได้รับความรู้จากการประกวดระดับชาติ 3) นักเรียนได้ประสบการณ์ตรง จากการเข้าประกวดระดับชาติ

การดำเนินงาน 1) ก่อนการประกวด 2 วัน บรรเลงบทเพลงที่ใช้ในการประกวดจริง และจัดการฝึกซ้อมการจัดวง การเดินเข้า ออก จับเวลา ว่าเป็นไปตามระเบียบหรือไม่ 2) ประชุมแก้ไขข้อบกพร่องในการบรรเลง และนำมาปรับปรุงแก้ไข 3) เข้าร่วมการประกวดวงโยธวาทิตในระดับประเทศ โดยเน้นให้นักเรียนปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ในวง โดยคำนึงถึงความสมดุลของเสียง (Balance) คุณภาพของเสียง (Tone Quality) ความดังเบาของเสียง (Dynamic) เทคนิคเฉพาะเครื่องดนตรี (Technique) การบรรเลงรวมวง (Ensemble) วรรณกรรม (Music Literature) การแสดง (Musicianship)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ 1) นักเรียนบรรเลงบทเพลงสำหรับการประกวดได้อย่างมีคุณภาพ 2) นักเรียนได้รับประสบการณ์จากการเข้าร่วมการประกวดระดับชาติ

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาของวงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับชาติ

รูปแบบ 2 ป. 1 ก. มีรายละเอียดดังนี้

หลักการ 2 ป. ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์สภาพปัญหาจัดรูปแบบของปัญหา ตามลำดับความสำคัญของปัญหา 2) ศึกษาปัญหาโดยนำปัญหาต่างๆ มาสรุปถึงสาเหตุของปัญหาและนำแนวคิด ทฤษฎีจากการปฏิบัติจริง ประสบการณ์มาจัดการกับปัญหา

หลัก 1 ก. ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ได้รับความสำเร็จตามจุดประสงค์ โดยคำนึงถึงแนวทางการจัดกิจกรรม จุดมุ่งหมาย วิธีการ และผลการจัดกิจกรรม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยแนวทางการพัฒนาของวงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลระดับชาติ โดยวิธีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลได้ พบว่าการพัฒนาการบรรเลงของนักเรียนจะต้องเริ่มต้นจากการฝึกพื้นฐานที่ถูกต้อง โดยเน้นไปที่การฝึกการใช้ลมเพื่อนำไปผลิตเสียง เมื่อใช้ลมที่ถูกต้องจะทำให้การปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลม มีคุณภาพมากขึ้นสอดคล้องกับการฝึกซ้อมประจำวันจะต้องฝึกวิธีการใช้ลม และฝึกซ้อมเทคนิคเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องของแต่ละคน โดยใช้แบบฝึกหัดที่เหมาะสม อีกทั้งครูผู้สอนต้องจัดทำแบบฝึกหัดให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะ ส่วนไหน คือ การอภิปราย ที่ได้จากการวิจัย การอภิปราย ควรให้เหตุผลที่ได้ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีของ Bodergaven and Wilson (1970) กล่าวถึงการฝึกซ้อมดนตรีจะต้องคำนึงถึงทักษะของผู้บรรเลง ได้แก่ การฝึกลม การหายใจ ความดันเบา บรรเลงตามเทคนิคต่างๆ การตีความของบทเพลงและการควบคุมลักษณะเสียง (Articulation) ที่จะต้องไปใช้กับการบรรเลงบทเพลงประกวดสอดคล้องกับ Kanjanahut (2019) และ Potavanich (2019) ที่พบว่าการพัฒนาแบบฝึกหัดครูผู้สอนสามารถศึกษาจากตำรา แล้วจัดทำแบบฝึกหัดเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียน อีกทั้งจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามเครื่องหมายทั้งนี้จะต้องให้นักเรียนเริ่มต้นการฝึกซ้อมจากจังหวะช้าๆ ก่อนและฝึกซ้ำๆ จะเกิดความชำนาญ เมื่อเกิดความชำนาญนักเรียนจะสามารถนำไปใช้กับการบทเพลงที่บรรเลงประกวดได้อย่างมีประสิทธิภาพดนตรีเป็นวิชาทักษะต้องฝึกซ้อมซ้ำๆ บ่อยๆ เริ่มจากช้าๆ แล้วเพิ่มความเร็วขึ้น การฟังเสียงจากต้นแบบที่ผลิตเสียงได้คุณภาพมีความสำคัญ เพราะดนตรีเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องเสียง และที่สำคัญโครงการพัฒนางวงโยธวาทิตเพื่อการประกวดนั้น พบว่าโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการส่งวงโยธวาทิตเข้าประกวดมีความสอดคล้องกันทั้ง 6 โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมในการพัฒนางวงโยธวาทิตเป็นประจำทุกปีทั้งนี้ในแต่ละกิจกรรมจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการบรรเลงบทเพลงสำหรับการประกวดได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ (Sutthichit, 2017)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวงโยธวาทิต รวมถึงการวิเคราะห์ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้ควบคุม ครูผู้สอน และการสังเกตการฝึกซ้อม วงโยธวาทิตที่

ประสบความสำเร็จจากการประกวดระดับชาติ วงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลชนะเลิศจะมีความพร้อมในด้านต่างๆ แม้จะมีปัญหาแต่ก็มีวิธีการแก้ไขปัญหาก็ทำให้การฝึกซ้อมมีประสิทธิภาพ การนำผลการวิจัยใช้ควรพิจารณา รูปแบบหรือปรับบริบทให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมวงโยธวาทิตในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรมีทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การฝึกทักษะการบรรเลงของวงโยธวาทิตที่ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับชาติ

2.2 ควรมีการวิจัยเรื่อง การฝึกกลักษณะใดจะส่งผลให้การบรรเลงของวงโยธวาทิตมีคุณภาพมากที่สุด

References

- Bodergaven, P.V., & Wilson, H.R. (1970). *The school music conductor*. United States of America: Hall & McCreary Company
- Department of Physical Education. (2016). *Guidelines for organizing a marching band contest*. Bangkok: S. Offset Graphic Design Printing House.
- Ministry of Education. (2008). *Basic Education Core Curriculum 2008*. Bangkok: Teacher Council Ladprao Publishing.
- Kanjanahut, N. (2019) Head of the Department of Western Music Kasetsart University. *Interview*. September, 2.
- Potawanit, V. (2019) Lecturer of the College of Music Rangsit University. *Interview*. August, 28.
- Suthajit, N. (2017). *Method of teaching music. Learning documents PSU*: Not published.
- Suanmontha, Th. (2004). *Marching Band*. Bangkok: Academic and Educational Standards Institute, Office of the Basic Education Commission Ministry of Education.